

Kaktus

Szkoła
Podstawowa
im. Orłat
Lwowskich
w Tarnowie

Grudzień 2022

Boże Narodzenie z „Dziwiątką”

Boże Narodzenie jest świętem upamiętniającym narodziny Jezusa Chrystusa, które obchodzimy 25 grudnia. Święta Bożego Narodzenia poprzedzone są Wigilią, obchodzoną 24 grudnia.

Historia Bożego Narodzenia sięga IV wieku

n.e. ze względu na fakt, że dokładna data urodzin Chrystusa nigdy nie została poznana. Ponadto pierwsza wzmianka o wyróżnieniu przez chrześcijan dnia Narodzenia Pańskiego pojawiła się w kalendarzu w roku 354.

Niektóre źródła podają, że Chrystus przyszedł na świat osiem dni przed

styczniowymi kalendarzami w Betlejem. W ten sposób w chrześcijańskiej tradycji Wigilia upamiętnia agape, czyli pierwszą ucztę chrześcijan, którzy chcieli w ten sposób uczcić wieczerzę Pańską.

To również z tego okresu pochodzi zwyczaj mówiący, że do Wigilii

(nazwa pochodzi od łacińskiego słowa "vigiliare" - czuwanie) zasiadamy, kiedy na niebie pojawia się

pierwsza gwiazdka. Dzielimy się wówczas opłatkiem i składamy sobie życzenia, co ma swoje korzenie

w zwyczajach pogańskich ludów.

Fot. radiozet.pl

Kim był Święty Mikołaj?

Na pewno znacie postać Świętego Mikołaja. W różnych miejscach zarówno w Polsce, jak i na świecie prezenty przynoszą różne osoby - Gwiazdor, Aniołek, Dzieciątko - jednak Mikołaj to zawsze postać starszego pana z długą, białą brodą rozdającego prezenty dzieciom.

Współczesny wizerunek św. Mikołaja zawdzięczamy znanemu

wszystkim koncernowi Coca-Cola, który w latach 30. XX wieku zaczął reklamować napój z taką "wersją" Mikołaja.

Kto był pierwowzorem współczesnego Mikołaja? Kim był święty Mikołaj?

Zacznijmy od początku... Biskup Mikołaj urodził się około 270 roku i był biskupem Miry w Licji (tereny Turcji). Nie ma zbyt wiele źródeł historycznych, które

przybliżyły nam historię jego życia. Wiadomo jednak, że urodził się w Patarze, w Turcji, w majątnej rodzinie.

Mógłby spokojnie korzystać z bogactwa, które odziedziczył po rodzicach, jednak zamiast tego zajął się pomocą ubogim, a zwłaszcza dzieciom. Najmłodszych zawsze obdarowywał jedzeniem i innymi niezbędnymi rzeczami. Jego miłosierdzie i pomoc

bliźnim spowodowała, że został wybrany na biskupa. Wtedy nadal angażował się w pomoc ludziom - uratował od śmierci sześciu niesłusznie oskarżonych żołnierzy, a także uchronił całe miasto przed głodem, zyskując sobie sławę cudotwórcy. Święty

Biskup Mikołaj czczony jest jako święty w kościele katolickim i prawosławnym. Głównym ośrodkiem jego kultu, gdzie przechowywane są także jego relikwie, jest włoska wyspa Bari.

Igor Rogalski, klasa 6e

Ciekawostki Mikołajowe:

- Święty Mikołaj roznosi prezenty na swoich wielkich saniach które ciągnie 9 reniferów: Kometek, Amorek, Błyskawiczny, Fircyk, Pyszałek, Tancerz, Złośnik, Profesorek, Rudolf Czerwononosy
- Mikołaj musi okrążyć cały świat w 24h - szacuje się ,że jego sanie jeżdżą aż 8 milionów km/h a prezenty w jego saniach ważą ok. 320 t. Lecz tak naprawdę ma też trochę więcej czasu niż 24 godziny. Zważywszy na strefy czasowe i ruch obrotowy Ziemi, jego czas pracy wydłuża się do 31 godzin!
- Jeśli chcesz odwiedzić bohatera naszego artykułu musisz pojechać do Finlandii, w okolice koła podbiegunowego, a konkretnie do miasteczka Rovaniemi

Nasze propozycje na ferie świąteczne

Święta Bożego Narodzenia to dobry czas, aby zbliżyć do siebie rodzinę. Oprócz kołędowania, dzielenia się opłatkiem i wspólnej modlitwy można obejrzeć razem jakiś ciekawy, tematyczny film. Oto krótka lista, na której znajdują się kilka z nich:

„Kevin sam w domu” - myślę, że nie ma osoby, która nie zna Kevina. Komedia ta w dużym skrócie opowiada o ośmiolatku, któremu wydaje się, że jest niekochany. Jego rodzina postanowiła spędzić Święta we Francji. W dniu wyjazdu zasnęła i w wyniku wielkiego zamieszania zapomniała o małym Kevinie. Gdy chłopiec dowiedział się, że został sam był bardzo

zadowolony, ale czy na pewno było tak fajnie jak mu się wydawało? Film ten leci co roku w Święta, zachęcam do obejrzenia.

„Grinch: Święt nie będzie.” - na szczycie góry, w jaskini mieszka złośliwy potwór zwany Grinchem. Nienawidzi on Święta Bożego Narodzenia, więc próbuje zepsuć je ludziom z leżącego nieopodal miasteczka. Mała Cindy Lou (jedna z osób mieszkających w miasteczku) postanawia stawić mu czoło w pojedynkę i sprawić, aby Grinch polubił Święta.

„Opowieść wigilijna” - jest to film autorstwa Disney'a, nakręcony na podstawie powieści Charlesa Dickensa.

Opowiada on o starym skąpcu, który musi stawić czoła trzem duchom Świąt Bożego Narodzenia. Każdy z nich prezentuje osobny okres czasu - przeszłość, teraźniejszość i przyszłość. Duchy nawiedzały go po to, aby w jego sercu na nowo zagościła życzliwość i szczęście. „Kronika Świąteczna” - ten familijno komediowy film opowiada historię rodzeństwa, które musi uratować Boże

Narodzenie. Kate i Teddy mieli plan zarejestrowania Świętego Mikołaja na filmie. Po wyszukaniu Mikołaja dzieci wkradają się do jego sań i przez przypadek je niszczą. Tej niesamowitej nocy rodzina pracuje razem z Mikołajem i odbywa przygodę życia.

Aleksandra Czosnyka, klasa 6e

Szkolna gazetka Kaktus proponuje książki:

„**Niezwykłe święta Kornelii**” od 6 lat. autor: Agnieszka Stelmazyk. Baśń opowiada o małej Kornelii Krainie Zielonych Wzgórz zabierze czytelnika w niezwykłą podróż. Podróż po drugiej stronie bombki, pełnej elfów, skrzatów i czarodziei, ale przede wszystkim podróż w głąb samego siebie.

„**Hurra, są święta!**” od 6 lat. autor: Ulf Nilsson. To zabawna, filozofująca opowieść w 24 rozdziałach do czytania w każdy grudniowy wieczór aż do Wigilii.

„**Samotne święta Oskara**” od 6 lat. Oskar szybko przywiązuje się do Hani i dobrze się czuje w swoim nowym domu.

Wszystko jednak zmienia się przed Bożym Narodzeniem. Hania nie ma zbyt wiele czasu na opiekę i zabawę ze swoim pupilem, gdyż przygotowuje się do świątecznego przedstawienia i często chodzi na próby. Oskar z tego powodu jest bardzo osamotniony i czuje się zaniedbany. Nie wie, dlaczego Hania nie chce się już nim opiekować.

„**Psiego najlepszego**” od 7 lat. Josh Michaels z oburzeniem odkrywa, że sąsiad podrzucił mu pod drzwi ciężarną suczkę Lucy. Nie może jednak oprzeć się uroczemu spojrzeniu brązowych ślepi i chociaż nigdy nie miał zwierzęcia domowego, postanawia przygarnąć psiaka.

Krystian Płachno, klasa 6e

Tradycje bożonarodzeniowe

- Tradycje bożonarodzeniowe
- Ubieranie choinki
- Łamanie się opłatkiem
- Sianko pod obrusem
- Śpiewanie kolęd
- 12 potraw na wigilijnym stole
- Pierwsza gwiazdka na niebie
- Dawanie prezentów pod choinkę
- Puste miejsce przy stole
- Jemioła nad stołem
- Ryba ma stole
- Czytanie Ewangelii
- Pasterka

Maja Kaczyńska,
klasa 6e

Bożonarodzeniowe potrawy

Potraw na wigilijnym stole powinno być 12 na pamiątkę 12 apostołów. Tradycja mówi, że trzeba spróbować każdej potrawy, ponieważ to przyniesie nam szczęście i dobrobyt na cały przyszły rok.

Ryba – przypomnienie o chrzcie, zmartwychwstaniu i nieśmiertelności Jezusa. Na każdym obrazie przedstawiającym Jezusa i apostołów podczas ostatniego posiłku, widnieje chleb, wino i ryba, która stała się symbolem chrześcijan. Aby w nowym roku liturgicznym zapanował spokój i harmonia, ryba musi znaleźć się w wigilijnym stole.

Barszcz czerwony z uszkami - związany jest z wiarą, że ten kto go spożywa doczeka sędziwego wieku, przez całe długie życie ciesząc się nieskazitelną urodą.

Zupa grzybowa - powinna zapewnić zdrowie ciała, trwałe siły, witalność oraz trzeźwość umysłu.

Pierogi z kapustą i grzybami - mają dodać nam nadprzyrodzonych sił, magicznej mocy, nie tylko w wigilijną noc. Kapusta oraz grzyby mają zapewnić dobrobyt.

Kluski z makiem - symbolizują dostatek i urodzajność. Obfitość plonów ma zagwarantować zjedzenie chociaż jednej kluski z makiem. Nie można

jednak przedobrzyć z jedzeniem, ponieważ według wierzeń mak może przyczynić się też do tragedii w domu.

Kutia - ułatwia pojednanie z Bogiem oraz ze zmarłymi. To dlatego, że pszenica, z której przygotowuje się tę potrawę, zwiastuje nieśmiertelność. Migdały z kutii dodają mądrości i powodów do radości.

Groch z kapustą - zapewnia ponadprzeciętną siłę i witalność. Pomoże chronić przed chorobami fizycznymi i psychicznymi, a jeśli choroby już zaatakowały, to przepędzi je z ciała i rozumu. Za sprawą tej potrawy umysł będzie trzeźwy, a ciało – zdrowe.

Chleb powszedni - symbol dobrobytu, pomyślności i mądrości życiowej. Zwiastuje również przyjaźń i gościnność. Jest symbolem wspólnoty.

Kompot z suszu - owoce mają wyjść na zdrowie - także te w suszu, z którego ugotowano

kompot. Są w nim m.in. jabłka zapewniające urodzaj i odkupienie, ale jednocześnie symbolizujące miłość i władzę. Gruszka ma gwarantować dostatek i obfitość, ale trzeba uważać, bo może sprowadzić do domu żalobę lub klótnie. Daktyle to symbol wzajemnej miłości małżonków, sprawiedliwości i zwycięstwa. Figa ma natomiast sprowadzić na dom bezpieczeństwo i dostatek. W kompocie

z suszu są jeszcze morele, zwiastujące długowieczność i szczęście.

Piernik - symbol dobrobytu i powodzenia. Gdy w pierniku znajdują się kawałki śliwek, wówczas kto zje ciasto, ten przysporzy sobie sił witalnych. Śliwki mają odpędzać złe duchy. Są symbolem harmonii umysłu.

Drożdżówka - ciasto drożdżowe jest wypiekane z mąki, a ta symbolizuje

pomyślność i powodzenie. Mąka to też zapewnienie spełnienia marzeń. Kto zje kawałek drożdżowego ciasta, może liczyć na powiększenie rodziny w nowym roku.

Makowiec - mak to symbol urodzaju. Jeżeli makowiec jest z orzechami, symbolizuje dodatkowo płodność oraz witalność. Orzech to ponadto symbol szczęścia i spokojnego snu.

Maja Kaczyńska, klasa 6e

Tradycja choinki

Ubieranie choinki przywędrowało do nas z Niemiec, a za sprawą królowej Wielkiej Brytanii, Wiktorii rozprzestrzeniło się to na pozostałe kraje Europy i Ameryki.

Kościół Katolicki traktował tę tradycję jako rytuał pogański. Drzewka były ozdabiane jabłkami i dekoracjami wykonanymi z papieru. Dopiero w późniejszych

latach pojawiły się światełka w postaci świeczek, które zostały zastąpione przez

elektryczne lampki. Choinki były dekorowane również smakołykami np. ciastkami, orzechami i pierniczkami. Zielona barwa, czyli kolor drzewka jest symbolem nadziei i narodzin, a sama choinka symbolizuje życie i odrodzenie. Łańcuch choinkowy jest symbolem rodzinnych więzi, a światełka wskazują drogę i odstraszać złe moce.

Maja Kaczyńska, klasa 6e

Dlaczego obchodzimy Sylwestra i Nowy Rok?

Nowy Rok świętowano już w czasach starożytnych. Juliusz Cezar ustalił datę rozpoczęcia kolejnego roku na 1 stycznia w 46 r. p.n.e.

Wcześniej starożytni Rzymianie obchodzili święto 1 marca. Babilończycy rok rozpoczynali wiosną w porze deszczowej, kiedy to natura budziła się do życia. Obchody trwały aż 10 dni. Król Babilonii

przechodził rytuał upokorzenia. Kapłan bił władcę w twarz, co miało odkupić jego winy. W starożytnym Egipcie wejście w kolejny rok świętowano pod koniec września, kiedy wylewał Nil. Ludzie śpiewali, grali na trąbkach, tamburynach i bębnach. Obchody trwały aż miesiąc.

W tradycji chrześcijańskiej święto związane jest z papieżem Sylwestrem I. Pokonał on

wielkiego smoka Lewiatana, który według religijnej symboliki był uosobieniem szatana i zła. Nie zdołał go jednak zabić. Początek obchodów datuje się na rok 999, za czasów panowania papieża Sylwestra II. Według prorocत्व wróżki Sybilli, w roku 1000 miał ponownie zaatakować smok Lewiatan i miał nastąpić koniec świata. 31 grudnia, rozczarowani ludzie czekali na koniec,

bali się rozpoczęcia nowego tysiąclecia. Gdy wybiła północ, a smok nie pojawił się, ludzie odetchnęli z ulgą i powszechne przerażenie zamieniło się w radość. Uradowani ludzie zaczęli się bawić i świętować, co dało początek dzisiejszym zabawom.

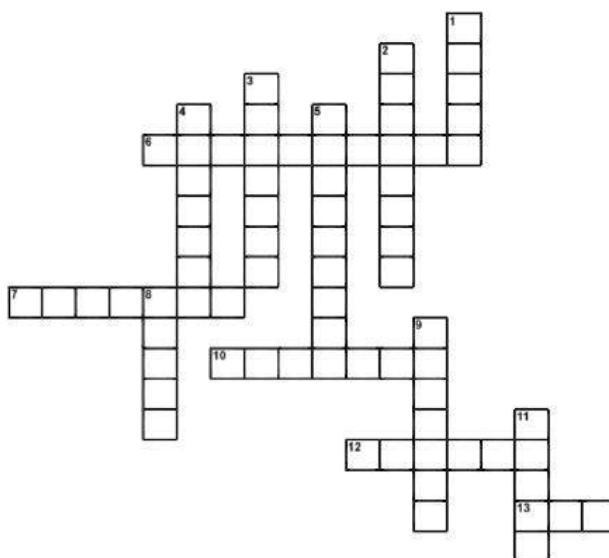
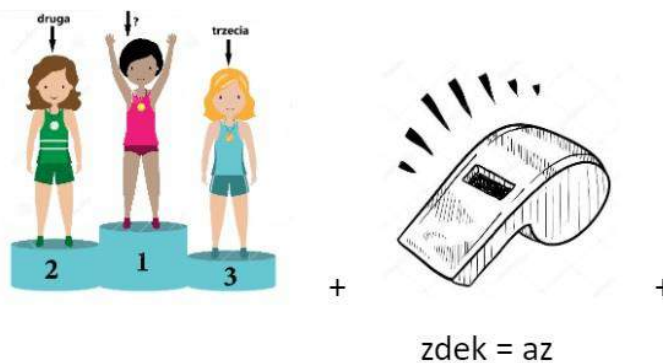
W Polsce określenie „Nowy Rok” weszło pod koniec XVIII wieku, wcześniej mówiono „Nowe Latko”. Zwyczaj polegał na chodzeniu po wsi z ozdobionym wstążkami drzewkiem i śpiewaniu piosenek. Noc sylwestrowa rzadko była obchodzona, dopiero

w połowie XIX wieku w bogatych domach mieszczańskich organizowano przyjęcia, które polegały na wspomnieniach i wróżbach.

Lena Czurka, klasa 6e

Strefa rozrywki

Baw się z nami!

Poziomo:

6. Pieczemy i ozdabiamy przed świętami Bożego Narodzenia
7. Wchodzi do domów kominem
10. Drzewo iglaste, zwłaszcza świerk, tuja.
12. Lepimy ze śniegu
13. Pomocnik Św. Mikołaja

Pionowo:

1. Jeździmy po śniegu
2. Obdarowywane są nimi dzieci
3. Zupa znajdująca się na stole wigilijnym
4. 24 grudnia
5. 6 grudnia
8. Ubieramy na stopy i jeździmy po lodzie
9. Świąteczne przedstawienie
11. Za oknem, biały

mro sko

+

+

d bet

s r

+

bato

Y	R	S	A	S	R	U	F	Y	E	C	S	E	Y	E	O	B	C
T	H	L	A	T	N	L	L	C	W	H	A	P	P	O	R	E	I
B	W	R	F	B	Y	I	N	P	I	O	T	D	R	G	E	A	P
G	M	R	T	L	K	T	M	S	B	I	Y	K	E	J	N	W	P
U	I	R	U	Z	S	P	I	E	R	N	I	C	Z	K	I	I	L
N	K	S	B	L	U	P	K	D	G	K	T	Z	E	B	F	W	C
U	T	H	S	L	A	N	O	M	F	A	N	F	N	L	E	L	F
I	C	A	S	B	Z	K	Ł	T	L	D	J	K	T	C	R	Z	I
F	Z	P	S	O	P	Ł	A	T	E	K	R	Z	A	Y	O	O	E
E	A	J	U	M	N	N	J	Z	P	O	E	T	C	G	N	K	E
L	P	F	G	B	S	E	A	I	G	L	O	W	I	Z	G	L	I
P	K	Z	O	K	I	F	N	Y	C	Ę	N	A	G	D	L	W	M
B	A	Ł	W	A	N	J	Y	O	O	D	P	E	T	K	Z	F	I
D	S	H	T	Y	I	M	L	E	S	A	N	K	I	G	N	T	T

MIKOŁAJ
RENIFER
ELF
PIERNICZKI
CHOINKA
BOMBKA
PREZENT
IGLO
SANKI
BAŁWAN
CZAPKA
SZALIK
KOMIN

„Kaktus” – gazetka społeczności szkolnej

Szkoła Podstawowa nr 9 im. Orłąt Lwowskich w Tarnowie
33-100 Tarnów, ul. M. Dąbrowskiej 6

tel. (014) 690 81 10, e-mail: redakcja_kaktusa@interia.pl, www.sp9tarnow.pl

Redaguje zespół: Aleksandra Czosnyka, Lena Czurka, Maja Kaczyńska, Krystian Płachno, Igor Rogalski

Opiekun zespołu: Barbara Jaworska